

WAGENINGEN UR
For quality of life

Aan de Minister van LNV
voor deze de Directeur van de Directie Agroketens & Visserij
t.a.v. Ir. C.A.C.J. Oomen
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Geachte heer Oomen,

Met genoegen bied ik u hierbij aan het 'Advies Actualisatie N-advies Zaauien' (zie bijlage). Dit advies is op uw verzoek opgesteld door de CDM-werkgroep "Actualisatie N-bemestingsadviezen".

De werkgroep heeft drie (concept-) rapportages over de resultaten van bemestingsproeven met zaauien besproken en geanalyseerd en komt dat de conclusie dat het bestaande advies van 120 kg N per ha verhoogd kan worden naar 170 kg N per ha.

Verder doet de werkgroep verschillende suggesties voor verbetering van de rapportage. Deze suggesties zijn met de auteurs van het rapport gecommuniceerd.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met de meeste hoogachting,

Prof. dr. ir. O. Oenema
Voorzitter Commissie van Deskundigen Meststoffenwet

cc. Gerard Velthof (secretaris CDM)
Drs. P.J.A. Soons, LNV-AKV, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu

DATUM
1 oktober 2009

ONDERWERP
**Advies Actualisatie N-advies
Zaauien**

BIJLAGE(N)
1

ONS KENMERK
09/N&M0093

BEHANDELD DOOR
Jolanda Eimers

DOORKIESNUMMER
(0317) 48 54 71

E-MAIL
jolanda.eimers@wur.nl

**WOT Natuur & Milieu
Postbus 47
6700 AA Wageningen**

BEZOEKADRES
**Gebouwnummer 101
Droevendaalsesteeg 3
6708 PB Wageningen**

TELEFOON
(0317) 48 54 71

FAX
(0317) 41 90 00

KVK
09098104 centraal Gelderland

INTERNET
www.wotnatuurenmilieu.wur.nl

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu voert haar wettelijke onderzoekstaken uit binnen Stichting DLO van Wageningen UR. De betrouwbare en onafhankelijke uitvoering van deze taken wordt gewaarborgd door het WOT-statuut.

Aan: Oene Oenema, voorzitter Commissie Deskundigen Meststoffenwet
Van: Hein ten Berge, voorzitter CDM-Werkgroep Actualisatie N-bemestingsadvies (WG)
Datum: 11 september 2009
Betreft: preadvies actualisatie zaaiuien

Beste Oene,

Op 7 september heeft de WG het voorstel tot actualisatie van het N bemestingsadvies voor zaaiuien besproken, zoals gedocumenteerd in:

Van den Brink, L, P.H.M. Dekker, W. van den Berg, 2007. Optimale N bemesting zaaiuien; verslag van het onderzoek uitgevoerd in 2007. PPO 3250078400-1.
Van den Brink, L, P.H.M. Dekker, W. van den Berg, 2009a. Optimale N bemesting zaaiuien; verslag van het onderzoek uitgevoerd in 2008. PPO 3250078400-2.
Van den Brink, L, P.H.M. Dekker, W. van den Berg, 2009b. Aanpassing N-bemestingsadvies zaaiuien. PPO 3250078408.

De stukken geven aanleiding tot een aantal opmerkingen, hierbij gegeven in de bijlage. Daarbij heeft de WG zich gericht op de onderbouwing van het advies, en slechts beperkt op redactionele aspecten van de rapportages. De WG adviseert de auteurs om de eindredactie volledig correct te verzorgen, voordat rapporten worden uitgegeven (zie ook bijlage).

De WG is van mening dat het advies verhoogd kan worden van het bestaande advies van 120 kg N/ha naar 170 kg N/ha. Dit is 5 kg/ha lager dan voorgesteld in de beoordeelde documentatie. Wij zijn van mening dat berekende optimale N-giften, verkregen door extrapolatie boven de hoogste aangelegde N-trap in een proef, niet geldig zijn. In deze gevallen stelt de WG voor om het optimum gelijk te stellen aan de hoogste N-gift in de proef. Dat resulteert in een nieuw advies van 170 kg/ha.

De WG adviseert het bestaand advies alleen aan te passen voor kleigrond. Alle gebruikte proeven werden op klei uitgevoerd. Dit betekent dus geen verhoging van het advies op zand-, löss-, en veengronden, zoals door LTO wel was aangevraagd.

Namens de CDM-Werkgroep Actualisatie N-bemestingsadvies,

Met vriendelijke groet,

Hein ten Berge

Bijlage 1. Opmerkingen bij rapportage Actualisatie N-advies Zaaiuien.

1. Het nieuw advies is gemotiveerd op grond van ontwikkelingen sinds de formulering van het bestaand advies: de komst van productievare rassen, en betere ziektenbeheersing waardoor het loof langer groen blijft. Dit lijken reële argumenten. Wel wordt aangetekend dat een relatie van de optimale N-gift met haalbare opbrengst voor zaaiuien niet werd aangetoond, en het hier geleverde materiaal zelfs laat zien dat een fors hogere opbrengst soms gepaard gaat met een lager optimale N-gift (vgl. Lelystad 2007 versus 2008).
2. Het voorstel tot een nieuw advies is gebaseerd op een voldoende aantal proeven. Voor een gewas in de categorie 'groot belang', waaronder zaaiuien, zijn tenminste 6 proeven uit tenminste twee jaar en twee locaties nodig (Protocol). Hier werden 7 datasets uit 8 proeven gebruikt. De proefopzet voldeed aan de vereisten (Protocol). Van één proef (Wieringermeer 2008) werden de data niet gebruikt wegens een uitvoeringsfout.
3. Er werden verschillende response modellen gebruikt om de relatie tussen N-gift en opbrengst te beschrijven. De hierbij gemaakte keuzen worden door de WG ondersteund. Dit geldt ook voor de wijze waarop de optimale N-gift per proef werd vastgesteld.
4. De proeven lieten geen verband zien tussen haalbare opbrengst en optimale N-gift. Een vergelijking tussen de hier behaalde opbrengsten, en die uit de praktijk (conform CBS), is daarom niet relevant voor de beoordeling van het nieuw advies.
5. De WG onderschrijft de conclusie van de auteurs dat er geen rekening gehouden hoeft te worden met N_{min} in het voorjaar, omdat een verband tussen N_{min} en optimale N-gift niet kon worden aangetoond.
6. De prijzen van uien en kunstmest-N blijken bij dit gewas slechts een geringe invloed op de optimale gift te hebben (Van den Brink et al., 2009b; pag. 11). Het voorgesteld optimum is gebaseerd op een uienprijs van €150/ton en kunstmestprijzen van €900 en €1500 per ton N; beide resulterende optima werden gemiddeld tot voorgesteld advies van 175 kg/ha. De WG heeft geen bezwaar tegen de arbitraire keuze van prijzen, gezien de ongevoeligheid van het optimum.
7. In drie gevallen (Colijnsplaat 2007-2, 2007-3; en Lelystad-2007-3) lag het berekend optimum hoger dan het hoogste N-bemestingsniveau in de proef. Het gebruik van zo'n geëxtrapolerd optimum is niet goed te verdedigen. De WG stelt voor om in die gevallen het optimum gelijk te stellen aan de hoogste gift; 200 kg/ha. Het gemiddeld optimum over alle proeven bij een uienprijs van €150/ton komt daarmee op 172 kg N per ha bij een kunstmestprijs van €900/ton N; of 170 kg N per ha bij een kunstmestprijs van €1500 per ton N). Dit wordt afgerond naar 170 kg/ha.
8. Deze verhoging van de N-gift van 120 naar 170 kg/ha zal het N-overschot doen toenemen met ca 27 kg/ha, volgens de N-opname in de hier gerapporteerde proeven (Van den Brink et al., 2009b, p.13).
9. De WG stelt voor om het advies alleen voor klei aan te passen. Alle proeven werden op klei uitgevoerd. (Overigens zal het areaal op andere grondsoorten uiterst beperkt zijn.)
10. De WG kan het effect van een hogere gift op de bewaarkwaliteit niet beoordelen. Dit aspect werd in de proeven niet geanalyseerd. Auteurs verwachten hierbij geen probleem.
11. Redactie: de rapportages zijn in het algemeen goed verzorgd. De WG verzoekt om de eindversies van alle documenten onderling consistent te maken. Zo worden in de 2007 rapportage nog twee proeven ongeschikt bevonden ter onderbouwing van adviezen, terwijl deze in de samenvattende rapportage uiteindelijk wel gebruikt zijn bij de onderbouwing van voorgesteld advies. Ook zijn nog kleine redactionele verbeteringen gewenst. Zo is de waarde van R² in sommige figuren (Van den Brink et al., 2007, p.23) niet consistent met figuuronderschrift, en dient de layout van figuren nog aangepast te worden. Ook wordt verzocht de vergelijkingen van gebruikte modellen op te nemen in de rapportages.